

Η πρωτοχρονιάτικη εκδήλωση του Σ.Δ.Γ. για το 2001

Απονομή βραβείων σε δημοσιογράφους

Η πρωτοχρονιάτικη εκδήλωση του Συνδέσμου μας έγινε και φέτος στο ξενοδοχείο «Μεγάλη Βρετανία», στις 24 Ιανουαρίου 2001.

Ο Υπουργός Τύπου και Μ.Μ.Ε. κ. **Δ. Ρέππας** αποδέχτηκε και φέτος ευγενικά την πρόσκληση του Συνδέσμου να παραστεί στη συγκέντρωση και να απονεμίσει τα ετήσια βραβεία μας σε δημοσιογράφους που πρόβαλαν τον περασμένο χρόνο κατά τον καλύτερο και συστηματικότερο τρόπο τα θέματα της ισότητας των φύλων. Αυτά είναι: για μεν τον ημερήσιο και περιοδικό τύπο το βραβείο «ΠΑΥΛΟΣ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ», για δε την τηλεόραση το βραβείο «ΑΥΡΑ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ».

Στην πρωτοχρονιάτικη αυτή γιορτή του Συνδέσμου μας έκαναν επίσης την τιμή να παραστούν πολλά από τα μέλη της Διοίκησης της ΕΡΤ, με επί κεφαλής το Γενικό Διευθυντή κ. **Π. Παναγιώτου**, και το Γενικό Διευθυντή της ΕΤ 1 κ. **Κ. Αλαβάνο**.

Παραυρέθηκαν ακόμη η Γενική Γραμματέας Ισότητας κ. **Έφη Μπέκου**, η βουλευτής και τέως Υπουργός κ. **Άννα Ψαρούδα Μπενάκη**, η τ. Υπουργός κ. **Ειρήνη Λαμπράκη**, πρόεδροι και εκπρόσωποι γυναικείων σωματείων και πολλοί δημοσιογράφοι, καθώς και πολλά μέλη του Συνδέσμου.

Διακρίνονται από δεξιά, ο Γ. Διευθυντής ΕΤ1 κ. Κ. Αλαβάνος, ο Γ. Διευθυντής ΕΡΤ κ. Π. Παναγιώτου, η Πρόεδρος του Συνδέσμου κ. Α. Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου, ο Υπουργός Τύπου και ΜΜΕ κ. Δ. Ρέππας, η Αντιπρόεδρος του Συνδέσμου κ. Ξ. Πετρινώτη και τα μέλη του Δ.Σ. του Συνδέσμου κυρίες Κ. Μποτοπούλου και Λ. Μπαρμπάτη-Βάρτσου.

Η εκδήλωση άρχισε με ομιλία της Προέδρου κ. Αλίκης Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου, η οποία μίλησε με θέμα «Η Ισότητα όπως εφαρμόζεται στην Πράξη».

Η κ. Μαραγκοπούλου, αφού ευχήθηκε σε όλους υγεία και προσωπική ευτυχία για τη νέα χρονιά, και για τον κόσμο περισσότερη δικαιοσύνη και ειρήνη, χωρίς βόμβες ουρανού, μίλησε για ότι έγινε τη χρονιά που πέρασε, σε σχέση με την ισότητα των φύλων.

Παραθέτουμε ορισμένα αποσπάσματα από την ενδιαφέρουσα αυτή ομιλία.

«Το πιο ευχάριστο γεγονός της χρονιάς που πέρασε, σε διεθνές επίπεδο, ήταν το ότι τέθηκε σε ισχύ το πρόσθετο πρωτόκολλο στη Διεθνή Σύμβαση για την Κατάργηση των Διακρίσεων λόγω φύλου.

Με αυτό το πρόσθετο πρωτόκολλο αποκτούμε οι γυναίκες δικαίωμα προσφυγής στην Επιτροπή αυτής της Σύμβασης, για όσες ανισότητες διαπράττονται σε βάρος των γυναικών, γυναικών βέβαια που ανήκουν σε χώρες που έχουν κυρώσει τη Σύμβαση.

Πρέπει να πω ότι η Ελλάδα την έχει κυρώσει, και όχι μόνο, αλλά είναι μεταξύ των ολιγάριθμων, δυστυχώς, χωρών που την έχει κυρώσει χωρίς καμία επιφύλαξη. Η μόνη χώρα του Δυτικού Κόσμου που δεν έχει καν κυρώσει τη Σύμβαση, όχι μόνο το πρωτόκολλο, είναι οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, οι οποίες, όπως ξέρετε δεν έχουν κυρώσει τις πλείστες, σχεδόν όλες τις συμβάσεις που αφορούν τα δικαιώματα του ανθρώπου, ούτε τη διαμερικανική. Δεν έχουν κυρώσει -μόνη χώρα και μια Αφρικανική- ούτε καν τη Σύμβαση Προστασίας του Παιδιού. Γι' αυτό δεν πρέπει και να μας φανεί περίεργο ότι αυτή τη στιγμή πρώτη πράξη του Μπους ήταν να επιτεθεί εναντίον των οργανώσεων οι οποίες είναι υπέρ της αποποινικοποίησης της άμβλωσης.

Οπισθοχώρηση των ΗΠΑ

Γενικά, οφείλω να πω ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες κάνουν τρομε-

ρά βήματα οπισθοχώρησης σε όλους τους τομείς των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ενώ υπήρξαν πρωτοπόροι, όχι μόνο στην ιστορία της ανεξαρτησίας τους, αλλά ακόμη και όταν έγινε η Παγκόσμια Διακήρυξη Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, η πρώτη Παγκόσμια στον κόσμο, οι Αμερικανοί, με την αντιπρόσωπό τους, την Ελεωνόρα Ρούσβελτ, είχαν πρωτοστατήσει. Ο Γάλλος Ρενέ Κασέν και η Ελεωνόρα Ρούσβελτ ήταν τα πρωτοπαλήκαρα της Παγκόσμιας Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Πώς εξελίχθηκαν έτσι, ώστε σήμερα να μην κυρώνουν καμία διεθνή σύμβαση δικαιωμάτων του ανθρώπου αλλά να πηγαίνουν ανάποδα, αυτό είναι κάτι το οποίο κοινωνιολόγοι και πολιτικοί θα πρέπει να το μελετήσουν.

Ειδικά σε σχέση με την άμβλωση, η Αμερική υπήρξε η πρώτη η οποία αποποινικοποίησε την άμβλωση, ούτε καν με έκδοση νόμου ο οποίος να τροποποιήσει προηγούμενο νόμο. Με απλή απόφαση του Ανώτατου Δικαστηρίου, το οποίο είπε ότι το να επιβάλλεις σε κάποια να γεννήσει παιδί παρά τη θέλησή της είναι προσβολή της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας και του δικαιώματος σε αυτοδιάθεση. Και σ' αυτό τον τομέα γύρισαν πίσω.

Όμως ο κόσμος, σε ό,τι αφορά την ισότητα των φύλων, προχωρεί. Και η θέση σε ισχύ του πρόσθετου αυτού πρωτοκόλλου είναι σπουδαίο γεγονός. Θα δείτε ότι θ' αρχίσουν οι προσφυγές, όπως γίνεται στο Στρασβούργο, για τα δικαιώματα του Ανθρώπου γενικά.

Θετικά βήματα στην Ελλάδα

Και στην Ελλάδα όμως τη χρονιά που πέρασε συνέβη ένα εξαιρετικά ευχάριστο γεγονός. Η Βουλή, η αρμόδια Επιτροπή της Βουλής προς το παρόν¹, δέχθηκε την πρόταση που υπέβαλαν οι γυναικείες οργανώσεις, και -ας μην κρυβόμαστε- ο Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας μαζί με το Ίδρυμα Μαραγκοπούλου για τα Δικαιώματα του

Ανθρώπου. Να εισαχθούν δηλαδή θετικά μέτρα για την ουσιαστική ισότητα των φύλων σ' αυτό τον τόπο. Και πρέπει να τονίσω ότι όλα τα κόμματα υποστήριξαν την πρόταση αυτή, η οποία θα αποτελέσει σταθμό στην ιστορία εξέλιξης της Ελληνίδας. Η τυπική ισότητα έχει αναγνωριστεί από το 1975 με το άρθρο 4 του Συντάγματος², αλλά στην πράξη οι ανισότητες συνεχίζονταν. Τώρα η πράξη πρόκειται να ευθυγραμμισθεί με την ισότητα.

Η εφαρμογή ήδη άρχισε. Σύμφωνα με τις αρχές αυτές, τις οποίες είχε ήδη ενστερνισθεί με μια γενναία στροφή και το Συμβούλιο της Επικρατείας, η Κυρία Βάσω Παπανδρέου εισηγήθηκε και η Βουλή ψήφισε τον πρώτο νόμο ο οποίος καθιερώνει ποσοτώσεις για τα υπηρεσιακά συμβούλια των διαφόρων Υπουργείων και άλλων Δημοσίων Υπηρεσιών, αλλά και για άλλα συμβούλια ακόμη, με μια μάλιστα πολύ κομψή διατύπωση: «κανένα φύλο δεν θα αντιπροσωπεύεται στα συμβούλια των κεντρικών υπηρεσιών και της τοπικής αυτοδιοίκησης με ποσοστό μικρότερο από το 1/3 του αριθμού των μελών του. Δεν είπε οι γυναίκες, είπε κανένα από τα δύο φύλα».

Τα παραπάνω αποτελούν για μένα το σοβαρότερο γεγονός της χρονιάς που πέρασε στην Ελλάδα σχετικά με την ισότητα.

Μη νομίζουμε παντως ότι μόνο προχωρούμε, ή ότι προχωρούμε επαρκώς. Τα πράγματα δεν είναι όσο ρόδινα θα μπορούσαν μερικοί να υποστηρίξουν, ακούγοντας κάτι τέτοιες κατακτήσεις σαν κι αυτές που είπα πριν σε διεθνές επίπεδο ή σε εθνικό. Υπάρχουν ακόμα καθυστερήσεις σε πάρα πολλά σημεία, ιδίως σε παγκόσμια κλίμακα. Στην υγεία η γυναίκα υστερεί σε πάρα πολλές χώρες του κόσμου. Γενικά, η γυναίκα είναι πολύ πιο πίσω στην προστασία της

1. Κατά τη δημοσίευση του παρόντος τεύχους η ψήφιση από τη Βουλή είναι οριστική. Βλ. κύριο άρθρο.

2. Με ενεργό πίεσή μας και τότε.

υγείας της από ό,τι είναι οι άνδρες, ιδίως στις χώρες του τρίτου κόσμου. Επίσης, η γυναίκα είναι η φτωχή των φτωχών. Είναι βέβαιο ότι η φτώχεια, όπως λέει ο ΟΗΕ, έχει γυναικοποιηθεί: 70% των φτωχών του κόσμου είναι γυναίκες. Εξάλλου, η παγκοσμιοποίηση της οικονομίας, με τη μορφή που πήρε, εντείνει το πρόβλημα των φτωχών σε όλα τα μέρη του κόσμου: οι μέτριοι απορρόφησαν προ πολλού τους φτωχούς, οι πλούσιοι απορρόφησαν τους μέτριους, και οι πολύ πλούσιοι τώρα απορροφούν τους πάντες. Το βλέπετε τί γίνεται με τις μεγάλες επιχειρήσεις στον κόσμο. Ελάχιστες τεράστιες επιχειρήσεις συγκεντρώνουν τον πλούτο, και επομένως την εξουσία, στα χέρια τους. Στην πρώτη γραμμή των πασχόντων είναι και οι γυναίκες, αφού είναι οι φτωχοί των φτωχών, το 70%, όπως είπαμε.

Ένα πολύ θλιβερό φαινόμενο είναι ο φονταμενταλισμός, ο θρησκευτικός εξτρεμισμός, ο οποίος εξακολουθεί να υπάρχει σε πολλές χώρες, ιδίως ισλαμικές. Δυστυχώς δεν είναι και οι μόνες. Καταγγέλλω αυτό που είχα καταγγείλει και άλλοτε. Την ανίερη συμμαχία καθολικισμού και ισλαμιστών, οι οποίοι αγωνίζονται για να κρατούν τις γυναίκες όσο μπορούνε πιο πίσω στις παραδοσιακές εκείνες, απαράδεκτες πλέον, αρχές. Θλιβερό φαινόμενο ότι πρόσφατα ακολουθεί και η Ορθόδοξη Εκκλησία.

Στην εκπαίδευση οι γυναίκες ακόμη στο σύνολο του κόσμου εκπροσωπούν τα 2/3 των αγραμμάτων. Τώρα, μάλιστα, στις περισσότερες φονταμενταλιστικές χώρες απαγορεύεται και η φοίτηση των γυναικών σε σχολεία. Και δεν ξεσηκώθηκαν όλες οι γυναίκες του κόσμου και όλες οι οργανώσεις για την παιδεία, τα πανεπιστήμια, για να πούνε: πώς είναι δυνατόν να γίνονται δεκτές τέτοιες βαρύτερες παραβιάσεις των αρχών που έχει αναγνωρίσει ο ΟΗΕ ως βασικές, έχουν ψηφίσει όλοι (γιατί πρέπει να σας πω ότι και εκείνοι που κάνουν τις μεγάλες παραβιάσεις εφαρ-

μόζουν τα αντίθετα από αυτά που έχουν ψηφίσει στο παρελθόν στα διεθνή fora).

Οι νέες να πάρουν τη σκυτάλη

Αυτά όλα είναι πολύ δυσάρεστα γεγονότα. Τώρα ποιος φταίει για όλα αυτά; Θα πω μερικά που δεν θα αρέσουν ίσως στις κυρίες. Το θεωρώ καθήκον μου. Διότι αν θέλουμε να προχωρήσει κάτι πραγματικά, πρέπει αυτός που τον αφορά το θέμα να έχει το γνώθι σ'αυτόν. Δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία ότι υπάρχουν γυναίκες αγωνίστριες. Ότι όσα κατακτηθήκανε, κατακτηθήκανε κυρίως κατόπιν προτάσεων και αγώνων των γυναικών, δεν ήταν πρωτοβουλία των ανδρών. Ήδη από το 1979 ισχύει η Διεθνής Σύμβαση για την Κατάργηση όλων των Διακρίσεων λόγω Φύλου, το «Ιερόν Ευαγγέλιον» της ισότητας, αυτή η ίδια η Σύμβαση που η Επιτροπή της προάγεται τώρα σε δικαστήριο που θα δικάζει τις προσφυγές των γυναικών κατά των ανισοτήτων σε διεθνές επίπεδο. Από το 1979 και πέρα όμως δεν βλέπω μεγάλη πρόοδο. Και βλέπω μάλιστα και μερικά φαινόμενα στην κοινωνία, και στη δική μας κοινωνία, τα οποία δεν βοηθούν την πρόοδο. Και από την πλευρά των γυναικών. Διότι από την πλευρά των ανδρών, ότι υπάρχει το ανδροκρατικό κατεστημένο είναι βέβαιο. Και είναι και φυσικό να υπάρχει. Όταν τόσα χρόνια κατείχαν την εξουσία, και εθεωρείτο πολύ φυσικό να την κατέχουν οι άνδρες, το να αλλάξει αυτό το καθεστώς, το να θεωρηθεί ότι όλες τις εξουσίες μπορούν να τις κατέχουν και οι γυναίκες, μερικοί άνδρες το αισθάνονται σαν οπισθοδρόμηση γι'αυτούς. Στην πραγματικότητα δεν χάνουν τίποτα, κερδίζουν και αυτοί, διότι η ισότητα στην κοινωνία ωφελεί και τον άνδρα και τη γυναίκα. Τα έχουμε εξηγήσει άλλοτε, να μην τα ξαναπώ.

Ωστόσο παρατηρώ ότι εμείς οι γυναίκες δεν εκμεταλλευόμαστε όσο πρέπει, και μάλιστα σωστά, το

διεθνές νομικό καθεστώς που υπάρχει και τα μέσα τα οποία μας παρέχονται. Έπρεπε αυτό να γίνεται πιο οργανωμένα, πιο μαχητικά. Θα το πω, κυρίες, ιδίως στις νέες. Τα βρήκατε έτοιμα, και λίγο αγωνίζεσθε. Εν τούτοις, μένουν πολλά ακόμη να επιτευχθούν. Να συνεχίσετε τον αγώνα, είναι καθήκον. Πάρτε τη σκυτάλη από μας, είναι ώρα να την πάρετε, εξ'ίσου μαχητικά όπως την κρατούσαμε κι εμείς.

Πρέπει να σας πω ακόμη ότι υπάρχει και κάποια παρεξήγηση της ισότητας, μάλλον φυσική. Διότι όταν οι άνθρωποι αποκτήσουν κάποιο καινούργιο δικαίωμα είναι φυσικό να κάνουν κάποιες καταχρήσεις ή να μή ξέρουν να το χρησιμοποιήσουν κατά τον καλύτερο τρόπο. Παραδείγματος χάριν, αγωνιζόμαστε για να παύσει η γυναίκα να είναι σκεύος ηδονής, να μὴν τη χρησιμοποιεί ο άνδρας ως σκεύος ηδονής. Να υπάρχει και στον ερωτικό τομέα, που είναι από τους βασικούς της ζωής, ισότητα. Εί λοιπόν, οι γυναίκες εμφανίζονται ως απελευθερωμένες σ' αυτό τον τομέα, τρώνε τα μισά λεφτά που κερδίζουν, για να εμφανίζονται όσο το δυνατόν πιο θελκτικές. Δεν είμαι καθόλου υπέρ του να εμφανίζεται η γυναίκα ατημέλητη, ούτε στο σπίτι της, ούτε στην υπηρεσία της. Από εκεί μέχρι που να χαλάει τις περισσότερες οικονομικές δυνατότητές της για να τραβήξει τον άνδρα, υπάρχει απόσταση. Λίγες είναι αυτές που το κάνουν, αλλά το κάνουν και πρέπει να το επισημάνω. Και οφείλω να πω και κάτι άλλο ακόμα. Βλέπω ότι ουκ ολίγες κυκλοφορούν με εμφάνιση χυδαία. Λυπάμαι που το λέω, αλλά παρατηρώ ότι υπάρχουν αρκετές με αυτή την εμφάνιση. Σ' αυτό συντελούν και οι μεγάλοι μόδιστροι, οι οποίοι στην πασαρέλα που βλέπουμε όλοι στις τηλεοράσεις βγάζουν γυναίκες ουσιαστικά γυμνές, με κάτι αραχνοῦφανα, χωρίς εσώρουχα κ.λπ. Άλλοτε αυτά τα ντυσίματα τα εμμιούντο οι γυναίκες ελευθερίων ηθών. Τώρα, όσο πάει, περισσότερο τα μιμούνται και άλλες. Θεωρώ ότι το πράγμα αυτό σημαίνει πως η γυναίκα

αναδέχεται το ρόλο του σκεύους ηδονής. Έτσι παρεμποδίζει και αυτή η ίδια την κατάργηση αυτού του κακού. Αυτό να το σκεφθείτε καλά, γιατί δεν είναι πράγμα που επιτρέπεται να περνάει σιωπηρά. Όμως οφείλω να τονίσω ότι βρίσκω και σε διάφορες υπηρεσίες αξιοπρεπέστατες γυναίκες, στην εμφάνιση, στη δουλειά τους, στη στάση τους στη ζωή και στη στάση τους στο γραφείο τους. Τις τιμούμε και σ' αυτές στηριζόμαστε. Αλλά θέλουμε καί οι άλλες να αντιληφθούν ότι πρέπει να συμβάλουν και εκείνες με τη δική τους στάση στο ξεπέρασμα του ρόλου της γυναίκας ως υπηρετικού αντικειμένου για τον άνδρα σε κάθε τομέα της ζωής. Αυτό είναι κάτι που θα δώσει αξιοπρέπεια και στις ίδιες, και θα βοηθήσει και τις γυναίκες στο σύνολό τους.

Δεν πρέπει να παραλείψω ότι πολλές γυναίκες δεν έχουν συνειδητοποιήσει ακόμη ότι σε όλες τις εκφάνσεις της ζωής άνδρες και γυναίκες έχουν ίσα δικαιώματα και ίσες υποχρεώσεις. Εξακολουθούν, παρ' όλο που εργάζονται με πλήρες ωράριο, να θεωρούν τους εαυτούς τους σχεδόν αποκλειστικά υπεύθυνους για ό,τι αφορά τη φροντίδα του σπιτιού και των παιδιών. Αυτό έχει ρητά καταργηθεί από όλα τα διεθνή κείμενα που βγήκανε, από όλες τις διεθνείς διασκέψεις, και από το Οικογενειακό μας Δίκαιο. Όταν η γυναίκα φέρνει στο σπίτι χρήμα όπως και ο άνδρας, και δουλεύει και κουράζεται έξω από το σπίτι, όπως και ο άνδρας, πρέπει και αυτή να έχει στο σπίτι τη βοήθεια του άνδρα. Πρέπει άνδρας και γυναίκα να είναι συνυπεύθυνοι. Πρέπει επίσης να ανατρέφει τα παιδιά της με βάση αυτές τις αρχές. Αγόρια και κορίτσια. Αλλιώς δεν θα ξεφύγουμε από αυτό το φαύλο κύκλο.

Το γυναικείο "γνώθι σ' αυτόν"

Αυτά ήθελα κυρίως να σας πω για τις δικές μας ευθύνες. Θέλω όμως να προσθέσω και κάτι άλλο, το οποίο αυτό κι αν απαιτεί «γνώθι σ' αυτόν». Οι γυναίκες, όταν διεκ-

δικούμε ίσα πολιτικά δικαιώματα, ίση ενεργό συμμετοχή στα αξιώματα, Βουλή, Κυβέρνηση κ.λπ., πάντα ισχυριζόμαστε ότι εμείς είμαστε απαραίτητες εκεί, διότι διαφέρουμε ως ψυχосύνθεση από τους άνδρες: είμαστε ειρηνοποιοί, είμαστε εναντίον των διενέξεων και των ανταγωνισμών, και ενδιαφερόμαστε με περισσότερη αλληλεγγύη για τα κοινωνικά προβλήματα. Θα ήμουν ευτυχής, αν ήταν έτσι. Ποτέ δεν το αποδέχθηκα αυτό. Θεώρησα και θεωρώ ότι η γυναίκα έχει δικαίωμα ίσης συμμετοχής στην πολιτική ζωή όχι γιατί θα φέρει επί γης ειρήνη και εν ανθρώποις ευδοκία, αλλά διότι έχει δικαίωμα όπως και ο άνδρας να σταδιοδρομήσει και σ' αυτό τον τομέα, εάν έχει κάποιο ταλέντο ή κάποια κλίση να σταδιοδρομήσει ως εκεί. Και η κοινωνία δεν έχει δικαίωμα να αρνηθεί τις υπηρεσίες των γυναικών, οι οποίες έχουν και αυτές τις δυνατότητες που έχει ο άνδρας, για να προσφέρουν εις τα κοινά. Όμως ειρηνοποιός δεν ήταν η γυναίκα και δεν είναι. Λυπούμαι που θα το πω, αλλά από όσες γυναίκες έγιναν πρωθυπουργοί ή αρχηγοί κρατών μόνη η Μπρουντλαντ δεν έκαμε πόλεμο (στη Νορβηγία δεν θα μπορούσε κανένας να κάμει πόλεμο, ούτε άνδρας ούτε γυναίκα, όπως ξέρετε). Όλες, η Θάτσερ, η Γκόλντα Μέιρ, η Μπαντανάικε, ακόμα και η Ιντίρα Γκάντι, έκαμαν πολέμους. Μην εμφανιζόμαστε ως ειρηνοποιοί. Και πρόσφατα περίμενα από τις γυναίκες που διαλαλούν ότι είναι ειρηνοποιοί να έχουν διαφορετική στάση στο θέμα της χρήσης των βομβών απεμπλουτισμένου ουρανίου. Να χαλάσουν κόσμο οι γυναίκες πολιτικοί και οι γυναικείες οργανώσεις για την απαγόρευσή τους. Και όμως αυτό δεν έγινε.

Κυρίες και κύριοι, υπήρξα, όπως είδατε, ωμή. Όπως συνηθίζω. Λέω τα καλά, λέω και τα κακά. Διότι πρέπει να ξέρουμε πού βρισκόμαστε. Ποιες είμαστε και μεις. Να μη ρίχνουμε όλα τα βάρη μόνο στους άνδρες και στο ανδροκρατικό κατεστημένο. Αυτό βεβαίως παίζει ακόμα το ρόλο του, για να μην προοδεύει η γυναίκα πολύ. Ας δούμε

όμως σε τί φταίμε και εμείς. Εύχομαι με τον καινούργιο χρόνο να συνειδητοποιήσουμε λίγο περισσότερο και τις αδύνατες πλευρές μας, και να κάνουμε κάτι καλύτερο, εάν πράγματι ενδιαφερόμαστε να προσεγγίσουμε την ισότητα περισσότερο, ουσιαστικότερα, και πιο σύμφωνα με αυτό που διαλαλούμε ότι είμαστε. Σας ευχαριστώ πολύ».

Τα βραβεία

Προλογίζοντας, ακολούθως, την απονομή των βραβείων, η κ. Μαραγκοπούλου είπε τα ακόλουθα:

«Κάθε χρόνο, όπως ξέρετε, προκηρύσσουμε δυο βραβεία για δημοσιογράφους. Το ένα βραβείο –«Παύλος Παλαιολόγος»– είναι για τον έντυπο τύπο. Το άλλο –«Αύρα Θεοδωροπούλου»– είναι για τον ηλεκτρονικό, και έχει το όνομα της ιδρύτριας του Συνδέσμου και επί 37 χρόνια Πρόεδρου του.

Για το βραβείο «Αύρα Θεοδωροπούλου» σκεφτήκαμε ως εξής. Έχουμε ένα σοβαρό γεγονός εφέτος, μια κατάκτηση στον τομέα των ηλεκτρονικών Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας, στο πρόσωπο της κυρίας Λυγερής Αλεξάκη, η οποία είναι η πρώτη, μόλις εξελέγη, Γενική Διευθύντρια της NET, και είναι και Διευθύντης Ειδήσεων.

Μπορεί να μου πείτε ότι, μόνον επειδή κατέλαβε αυτό το αξίωμα της δίνουμε το βραβείο; Βεβαίως όχι. Έχει κάνει σταδιοδρομία πολύ αξιόλογη, για να φτάσει εκεί, και πολύ δύσκολη για μια γυναίκα που, όπως είπαμε, στα αξιώματα τα υψηλά το ανδροκρατικό κατεστημένο βρίσκει φυσικότερο να διευθύνει ένας άνδρας. Αλλά εμείς το θεωρήσαμε και ως συμβολή και στην κατάρτιση των προκαταλήψεων σε βάρος των γυναικών. Και τούτο, για τον εξής λόγο. Έχουμε εμπειρία από το γεγονός ότι έγιναν έρευνες αφ' ενός μεν στην Αγγλία και αφ' ετέρου στη Νορβηγία για το πώς βλέπουν τα παιδιά τον κατάλληλο άνθρωπο να είναι πρωθυπουργός. Οι έρευνες αυτές, για τις οποίες σας μιλώ, έγιναν η μία όταν ήταν η

Απονομή βραβείου στην κ. Λυγερή Αλεξάκη

κ. Θάτσερ πρωθυπουργός στην Αγγλία, και η άλλη όταν ήταν πρωθυπουργός στη Νορβηγία η κ. Μπρούντλαντ. Και στις δύο χώρες τα παιδιά θεώρησαν ως καταλληλότερες τις γυναίκες να είναι πρωθυπουργοί, που σημαίνει ότι η κατάληψη των αξιωμάτων αυτών από γυναίκες έσπασε, τουλάχιστον για τα παιδιά, το παλιό στερεότυπο του πρωθυπουργικού αξιώματος ως ανδρικού. Ακολουθώντας αυτή την γραμμή σκέψης μπορούμε να ισχυριστούμε ότι η κατάληψη από γυναίκα της θέσης Γενικού Διευθυντού ενός καναλιού της τηλεόρασης συντελεί στην επικράτηση της νέας εικόνας της ελληνίδας σε διευθυντική θέση των ηλεκτρονικών ΜΜΕ.

Όσον αφορά το βραβείο «Π. Παλαιολόγος», απονέμουμε σε δύο γυναίκες δημοσιογράφους έπαινο και όχι βραβείο, διότι δεν εμφανίζεται στον τύπο αρθρογραφία με προβληματισμό, με στοχασμό, εμφανίζονται μόνο ρεπορτάζ, ειδησεογραφίες κ.λπ. Πιθανότατα δεν φτάνει οι δημοσιογράφοι. Πιθανότατα είναι οι κατευθύνσεις που λαβαίνουν. Εμείς ευχόμαστε του χρόνου να δούμε ότι κάποιες εφημερίδες εγκαινιάζουν αρθρογραφία με προβληματισμό. Δηλαδή άρθρα με προβληματισμό. Δηλαδή την κοι-

νωνική πλευρά, την οικονομική πλευρά, την πολιτική πλευρά του θέματος της ισότητας στον ένα τομέα, στον άλλο τομέα, όχι απλώς ένα ρεπορτάζ ή μια συνέντευξη. Ελπίζουμε να εγκαινιάσουν τέτοιου είδους άρθρα με στοχασμό και με επιχειρηματολογία.

Παρακαλώ την κ. Μαρία Πετρινιώτη, για πολλά χρόνια βασικό στέλεχος του Κέντρου Τεκμηρίωσης και Μελετών Γυναικείων Προβλημάτων «Κ.Ε.Τ.Ε.Μ.Ε.», να διαβάσει το σκεπτικό της βράβευσης.

Η κ. **Μαρία Πετρινιώτη** διαβάζει το Πρακτικό της Επιτροπής Κρίσης: «Σήμερα, 18 Ιανουαρίου 2001, ώρα 13.00, συνήλθε η Επιτροπή Κρίσης για την απονομή του βραβείου «Π. Παλαιολόγος» του Συνδέσμου για τα Δικαιώματα της Γυναίκας στο ή στη δημοσιογράφο, που κατά το σωστότερο και συστηματικότερο τρόπο προώθησε τα θέματα της ισότητας των φύλων κατά το 2000. Η Επιτροπή, αποτελούμενη από τους δημοσιογράφους κ. Σοφιανό Χρυσοστομίδη και κ. Θόδωρο Καρζή, την Πρόεδρο του Συνδέσμου κ. Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου και τις Αντιπροέδρους κ. Σούλα Παναρέτου και κ. Ξανθή Πετρινιώτη, αποφάσισε ομό-

φωνα τα παρακάτω:

Παρατηρεί ότι δυστυχώς τα έντυπα Μ.Μ.Ε. δεν εμφανίζουν συστηματικά δημοσιεύματα για θέματα της ισότητας των φύλων που να περιέχουν μάλιστα προβληματισμό, ο οποίος να προωθεί την αντίληψη ότι οι διακρίσεις λόγω φύλου είναι άδικες και κοινωνικά επιβλαβείς και αντίθετες τόσο προς την εσωτερική νομοθεσία όσο και προς το διεθνές δίκαιο. Γι' αυτό δεν απονέμει το βραβείο «Π. Παλαιολόγος».

Ωστόσο, ανάμεσα στα διάφορα δημοσιεύματα διακρίναμε την αρθρογραφία δύο δημοσιογράφων, των κυριών Δέσποινας Κουτσομητροπούλου και Μαίρης Πίνη.

Η κ. Δέσποινα Κουτσομητροπούλου πρόβαλε κατά τρόπο διαφωτιστικό στις Εφημερίδες «Εξουσία» και «Αδέσμευτος Τύπος» του Δημήτρη Ρίζου μερικά από τα κυριότερα σύγχρονα προβλήματα της γυναίκας, και μάλιστα σε διάφορες γεωγραφικές περιοχές του κόσμου.

Η κ. Μαίρη Πίνη παρουσιάζει μεγάλο αριθμό ενδιαφερόντων δημοσιευμάτων πληροφοριακού χαρακτήρα στην Εφημερίδα «Ελευθεροτυπία», με τη μορφή κυρίως ρεπορτάζ και ειδησεογραφίας.

Γι' αυτό η Επιτροπή κρίσεως

Απονομή βραβείου στην κ. Μαίρη Πίνη

συγχαίρει τις δύο αυτές δημοσιογράφους και τους απονέμει έπαινο για την πολύ χρήσιμη συμβολή τους στην υπόθεση της ισότητας των φύλων.

Ο Υπουργός Τύπου και ΜΜΕ

Ακολούθως, έλαβε το λόγο ο Υπουργός κ. **Ρέππας**, ο οποίος απευθύνθηκε προς το ακροατήριο με τα εξής:

Κυρία Πρόεδρε, Κυρίες και Κύριοι, εύχομαι χρόνια πολλά σε όλες και όλους. Εύχομαι την ευόδωση κάθε προσπάθειάς σας στην κατεύθυνση να επιτύχετε τους πολύ υψηλούς στόχους που έχει θέσει ο Σύνδεσμός σας. Είναι ευτυχής συγκυρία, γιατί η σημερινή εκδήλωσή σας συμπίπτει χρονικά με τη συζήτηση που γίνεται στη Βουλή, κατά κυριολεξία, στο πλαίσιο της επικείμενης αναθεώρησης του Συντάγματος της χώρας για θέματα της πρώτης όπως καλούμε ενότητας, τα θέματα τα οποία συζητούμε τώρα, που αφορούν τα ατομικά και τα κοινωνικά δικαιώματα. Και πράγματι, μετά και από παροτρύνσεις και υποδείξεις και του Συνδέσμου σας, η Βουλή των Ελλήνων ομοφώνως, κατά την διατύπωση του άρθρου 116 παρ. 2 του

Συντάγματος, προχωράει σε μια πολύ σαφέστερη και πάντως καλύτερη διάταξη απ' αυτή που μέχρι τώρα ίσχυε, έτσι ώστε να ενθαρρυνθούν τα μέτρα και οι πρωτοβουλίες για την αντιμετώπιση και εκμηδένιση των φαινομένων ανισότητας μεταξύ των δύο φύλων.

Ιδιαίτερως, είναι σημαντικό το ότι γίνεται φανερή η παραδοχή πως μέτρα τα οποία λαμβάνονται κυρίως υπέρ των γυναικών προς την κατεύθυνση εξάλειψης αυτών των ανισοτήτων δεν συνιστούν διάκριση αλλά αποτελούν αντιθέτως την ελάχιστη επιβεβλημένη προσπάθεια που, ως αντιστάθμισμα, πρέπει να κάνει η πολιτεία, για να εξαλείψει τις κοινωνικές συνθήκες που αναπαράγουν την ανισότητα μεταξύ των δύο φύλων.

Έχουν γίνει πολλοί και σπουδαίοι αγώνες για τη χειραφέτηση των γυναικών. Η χειραφέτηση της γυναίκας είναι ταυτόσημη με την αυτονομία και τον αυτοπροσδιορισμό της. Δυστυχώς όμως η επινοητική αγορά έχει οδηγήσει τη γυναίκα να παραμένει σε πολλούς τομείς και πάλι αντικείμενο, δηλαδή να ετεροπροσδιορίζεται, πράγμα το οποίο καθιστά επιβεβλημένη τη συνέχιση των

προσπαθειών όλων, και ιδιαίτερας του δικού σας Συνδέσμου, προκειμένου να ενισχυθεί και να αναδειχθεί η αυτόνομη προσωπικότητα της γυναίκας.

Πρέπει να σας πω ότι με τις νέες συνθήκες που δημιουργούνται παγκοσμίως στο πλαίσιο της διεθνοποιημένης αγοράς, με το ρόλο που παίζει η απασχόληση και η εξασφάλιση ενός εισοδήματος και από τη γυναίκα, το θέμα αυτό, η ενίσχυση του ρόλου της γυναίκας μέσα στην οικογένεια, μέσα στην κοινωνία, ως απασχολούμενης πλέον οντότητας, βρίσκεται και πάλι στην επικαιρότητα. Επικείμενης δε της συνόδου κορυφής τον ερχόμενο Μάρτιο η Ελληνική Κυβέρνηση έχει διατυπώσει συγκεκριμένες προτάσεις. Μεταξύ των άλλων ζητούμε την προσαρμογή του εκπαιδευτικού συστήματος και των προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης, ώστε να δίνεται η δυνατότητα στις γυναίκες να προωθούνται σε υψηλές θέσεις, που απαιτούν εξαιρετικό βαθμό εξειδίκευσης, πολύ περισσότερο απ' ό,τι στο παρελθόν. Επίσης ζητούμε την ανάληψη πρωτοβουλιών για την καθιέρωση μέτρων στο πλαίσιο του κοινωνικοασφαλιστικού συστήματος, ώστε να αντι-

Η κ. Δέσποινα Κουτσομητροπούλου ευχαριστεί για τον έπαινο.

μετωπίζεται ο κίνδυνος που προκύπτει για τη γυναίκα λόγω των ιδιαίτεροτήτων της και της ασυνέχειας στην απασχόληση, π.χ. λόγω εγκυμοσύνης, μητρότητας κ.λπ., κίνδυνοι οι οποίοι την εξωθούν στο περιθώριο και, τελικά, έξω από την αγορά εργασίας. Και επίσης πρέπει να θεσπισθούν κανόνες προκειμένου να επιτύχουμε τη συμφιλίωση της οικογενειακής με την επαγγελματική ζωή, τόσο με την ενίσχυση καί αναβάθμιση των κοινωνικών υποδομών, ώστε να υποβοηθηθεί στο ρόλο της η γυναίκα, αλλά επίσης και κυρίως, γιατί στον τομέα αυτό είμαστε πάρα πολύ πίσω διεθνώς και στην Ελλάδα ιδιαίτερα, με την ενθάρρυνση του άνδρα να εμπλακεί ακόμη περισσότερο στα του οίκου του και στην ανατροφή των παιδιών του.

Πιστεύω ότι η όποια κάλυψη των κενών σε θεσμικό επίπεδο είναι βεβαίως ένα σημαντικό βήμα, είναι ένα ποιοτικό άλμα θα έλεγα, από μόνη της όμως αυτή η κατά τα άλλα θετική εξέλιξη δεν αρκεί, για να δώσει απάντηση σε όλα τα προβλήματα στον τομέα αυτό. Γιατί πάντων μέτρον άνθρωπος. Ο άνθρωπος λοιπόν, και στην περίπτωσή μας ο Σύνδεσμός σας, εσείς, που

πρωτοπορείτε, και σας συγχαίρω και σας επαινώ γι' αυτό, είστε το κριτήριο για την έκβαση των πραγμάτων. Στο πλαίσιο λοιπόν της καθημερινής άσκησης ευθύνης του καθένα μας, ιδιαίτερα εσείς, όπως μέχρι τώρα έτσι και στο μέλλον, πιστεύω ότι θα ανταποκριθείτε σ' αυτή τη μεγάλη πρόκληση, προκειμένου να επιτύχουμε απολύτως όχι μόνο σε θεσμικό αλλά και σε πραγματικό καθημερινό επίπεδο την ισότητα των φύλων. Γιατί σημασία δεν έχει να συζητούμε γι' αυτό το μεγάλο, το κεφαλαιώδες σημασίας θέμα, με τρόπο ακαδημαϊκό και θεωρητικό, αλλά σημασία έχει, τελικά, να έχουμε μία βιοματική σχέση με αυτή την προσπάθεια, ώστε έτσι και μόνο έτσι να την κάνουμε ζώσα πραγματικότητα. Χρόνια πολλά, εύχομαι το καλύτερο για όλους σας».

Μετά την απονομή των βραβείων από τον κ. Υπουργό, το λόγο πήραν οι βραβευθείσες δημοσιογράφοι, που είπαν τα ακόλουθα:

Λυγερή Αλεξάκη

Θέλω να ευχαριστήσω τον κ. Υπουργό που μου έκανε αυτή την τιμή, να μου απονεμίσει αυτό το βρα-

βείο. Θέλω να ευχαριστήσω το Σύνδεσμο για τα Δικαιώματα της Γυναίκας που μου έκανε την τιμή να με επιλέξει. Θέλω να θυμίσω ότι ιστορικά η συμβολή του είναι τεράστια στις κατακτήσεις της γυναίκας. Αλλά περισσότερο θέλω να ευχαριστήσω την ΕΡΤ, γιατί μου έδωσε τις ευκαιρίες να κάνω όλα αυτά που έκανα.

Θα ήθελα να πω στον Πρόεδρο της ΕΡΤ ότι αυτό το βραβείο ίσως θα πρέπει να το μοιραστούμε, όχι γιατί με εμπιστεύτηκαν, ούτε γιατί είναι εδώ μαζί μου όλη η Διοίκηση της ΕΡΤ και ο Υπουργός μας απόψε, αλλά γιατί η ΕΡΤ είναι η πρώτη εταιρεία (ίσως, η οποία έχει εμπιστευτεί σημαντικές επιτελικές θέσεις σε γυναίκες. Η ΕΡΤ λοιπόν, που όπως λέει και ο Υπουργός μας είναι γένους θηλυκού, έχει τις περισσότερες διευθύντριές της, άξιες γυναίκες.

Θέλω επίσης να πω ότι το γυναικείο θέμα έχει προχωρήσει πάρα πολύ, ότι η πολιτεία έχει βοηθήσει, έχει ακόμα πολλά να μας προσφέρει, η κοινωνία είναι κοντά μας, αλλά πιστεύω ακριβώς ότι ο αγώνας είναι μοναδικά δικός μας. Όχι μόνο στην καθημερινή προσπάθεια για την κατάκτηση της αναγνώρισης και της επιτυχίας, αλλά κυρίως σ' αυτό που

επισήμανε η Κα Μαραγκοπούλου, στην ανατροφή των παιδιών μας και στην οικογένεια.

Ο πατέρας μου και η μητέρα μου με μάθανε πρώτοι τους κανόνες ισότητας. Μεγάλωσα ίσα ανάμεσα σε αγόρια και κορίτσια. Με μάθανε κυρίως να διεκδικώ και να επιμένω για τους στόχους μου. Η οικογένειά μου λοιπόν μου έδωσε τα πρώτα εφόδια. Η ΕΡΤ, η οικογένεια της ωριμότητας, μου έδωσε τη δυνατότητα. Εσείς μου δώσατε το βραβείο, δίνετε πολλά στις γυναίκες, σας ευχαριστώ.

Μαίρη Πίνη

Θα ήθελα να ευχαριστήσω την Επιτροπή και τον κ. Υπουργό για την ιδιαίτερη τιμή που μου έγινε σήμερα. Θα ήθελα να ευχαριστήσω και το Διευθυντή της Εφημερίδας μου, που στήριξε το ρεπορτάζ αυτό. Θα ήθελα να θυμήσω στον κ. Υπουργό ότι πριν από δύο χρόνια, σε αυτή την αίθουσα, σε ανάλογη εκδήλωση, όταν βραβεύθηκε η Ειρήνη Νικολοπούλου, είχε υποσχεθεί μια εκπομπή στην ελληνική τηλεόραση για τις γυναίκες. Δράττομαι λοιπόν της ευκαιρίας, δεδομένου ότι είναι και ο κ. Παναγιώτου εδώ, με τον οποίο είμαστε καλοί συνάδελφοι και εγώ τον θυμάμαι με πολλή αγάπη από τα πρώτα χρόνια της «Ελευθεροτυπίας», και ο κ. Αλαβάνος, και είδα και τον κ. Αντωνόπουλο πίσω, και δεδομένου ότι η κ. Αλεξάκη είναι η πρώτη διευθύντρια σε εθνικό κανάλι, να εκμαιεύσουμε τη δέσμευσή σας, δεδομένου ότι πρόσφατα εκλέχτη-

κα και Γενικός Γραμματέας στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Ελληνίδων Δημοσιογράφων, και σ' αυτή την αίθουσα είναι και η Πρόεδρος Εύη Δεμίρη, η οποία έχει μεγαλώσει στην ΕΡΤ, προσφέρει πάρα πολλά, να έχουμε μια δέσμευση ότι θα υπάρξει αυτή η εκπομπή.

Θα ήθελα να απευθυνθώ στο Σύνδεσμο και να πω ότι μόλις μου ανακοινώθηκε το θέμα για τη βράβειυσή μου έκανα ένα σερφάρισμα στο κομπιούτερ μου και είδα ότι έχω γράψει 380 ειδήσεις και ρεπορτάζ για τις γυναίκες. Εγραψα για την ενδοοικογενειακή βία μέσα στο σπίτι και την κακοποίηση των γυναικών, για το θέμα των γυναικών που φέρνουν από τις πρώην ανατολικές χώρες για την πορνεία, κάτι που είναι απαράδεκτο. Θα ήθελα τουλάχιστον και οι συναδέλφισσες που είναι σ' αυτή την αίθουσα, έστω και υπό μορφή ρεπορτάζ, να ακολουθήσουν τα βήματά μου.

Δέσποινα Κουτσομητροπούλου

Ευχαριστώ πάρα πολύ γι' αυτή τη μεγάλη τιμή. Νιώθω πάρα πολύ συγκινημένη, είναι πραγματικά μια μοναδική βραδιά για μένα. Θέλω να επισημάνω πως ευχαριστώ και τους άνδρες και τις γυναίκες, εκείνους που μου υπενθύμιζαν κάθε μέρα πως πρέπει να αγωνίζομαι για τα δικαιώματα των γυναικών. Από την άλλη πιστεύω ότι και στη δουλειά μας το αγκάθι του σεξισμού πληγώνει πάρα πολύ, και αυτό που προβληματίζει έντονα είναι αυτό που είχε γράψει ο Tom Robins στο

βιβλίο του «Ακόμη και οι Καουμπόισες μελαγχολούν». Οτι ο μεγαλύτερος εχθρός των γυναικών δεν είναι οι άνδρες αλλά οι γυναίκες. Αν το πιστέψω αυτό, θα μελαγχολήσω.

Κλείνοντας την εκδήλωση η κ. Μαραγκοπούλου είπε τα εξής:

«Αφού συγχαρώ θερμά τις κυρίες οι οποίες βραβευθήκανε, θα ήθελα να απευθυνθώ εδώ στα στελέχη, στους επί κεφαλής της τηλεόρασης, και να πω ότι περιμένουμε τώρα προγράμματα πιο συστηματικά και πιο σωστά για την ισότητα. Από σας εξαρτώνται πάρα πολλά για την αλλαγή νοοτροπίας στην κοινωνία. Πάρα πολλά. Περισσότερα από ο,τιδήποτε άλλο μέσο. Εμείς δεν μπορούμε να κάνουμε παρά μόνο ένα πολύ μικρό ποσοστό, εν σχέσει με αυτό που μπορείτε να κάμετε εσείς, για να διαδώσουμε σε ευρείς κύκλους την προοδευτική νοοτροπία, ως προς τις σχέσεις των δύο φύλων σε όλους τους τομείς. Δεν αμφιβάλω ότι και η αποψινή παρουσία σας εδώ δείχνει την καλή σας διάθεση να προχωρήσουμε προς αυτό τον τομέα. Και η εγγύηση ότι τόσες γυναίκες, με επί κεφαλής βέβαια την κ. Αλεξάκη, αλλά ακούω ότι και τόσες άλλες διευθύντριες, υπάρχουν στην τηλεόραση, ιδίως στην κρατική, ελπίζω ότι θα δώσει συστηματικά δείγματα προώθησης των θεμάτων.

Ευχαριστώ πάρα πολύ και τον Υπουργό ιδιαίτερα, που πάντα μας έρχεται ως φίλος».

Ακολούθησε η κοπή της Πίττας και η κλήρωση του λαχείου.

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΒΡΑΒΕΙΩΝ

Ο Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας προκηρύσσει για το έτος 2001:

1. Το ετήσιο Βραβείο «ΠΑΥΛΟΣ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ» για τον/τη δημοσιογράφο που θα προβάλλει, κατά τον καλύτερο και συστηματικότερο τρόπο, τα θέματα της ισότητας των φύλων στον Ημερήσιο και Περιοδικό Τύπο.
2. Το ετήσιο Βραβείο «ΑΥΡΑ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ» για τον/τη δημοσιογράφο που θα συμβάλλει κατά τον καλύτερο τρόπο στην κατάργηση των διακρίσεων λόγω φύλου μέσω της ηλεκτρονικής δημοσιογραφίας.